

Referanser:

Arkivsak: 18/01879-14

Saksdokumenter:

Notat til Bispemøtet om stiftspraksis - fra Nasjonalt fagråd for cand theol - utdanningen

Ordning for stiftspraksis

Sammendrag

Dialog mellom kirken og lærestedene har avdekket enkelte svakheter i måten stiftspraksis er organisert på og gjennomføres. Gjeldende ordning for stiftspraksis omtales i heftet «Sikker? Usikker? Nysgjerrig? Veiledningshefte til Veien til prestedtjeneste», utgitt av Bispemøtet i 2016.

Stiftspraksis har ved flere anledninger blitt behandlet både i Bispemøtet og i Styringsgruppen for VTP. I Utgangspunktet tok Nasjonalt fagråd for cand.theol.-graden kontakt med Bispemøtets sekretariat i nov 2019 med ønske om at Bispemøtet følger opp samtalen med utdanningsinstitusjonene om stiftspraksis. Dette ble fulgt opp både i Bispemøtet i februar (BM sak X/20), i Styringsgruppen for VTP både i mars og september (STVTP sak 3/20, sak 22 /20), samt at rådgiver og generalsekretær har deltatt på to digitale møter med programrådet i august 2020.

Det er særlig ønskelig å se nærmere på tre forhold som omhandler; veiledning under stiftspraksis, grad av selvstendighet og praksisperiodens innhold.

Det er også innhentet synspunkter fra de ulike bispedømmekontorene og rådgiverne med ansvar for VTP.

Forslag til vedtak

Bispemøtet fastsetter stiftspraksis som foreslått, med de endringer som framkommer i møtet.

Veiledning under stiftspraksis

Bispemøtet ser behovet for å styrke studentoppfølgingen under stiftspraksis og foreslår at nærmeste overordnede har en veiledningsrolle for å sikre en tettere oppfølging av studenten i det daglige arbeid, i tillegg til den nåværende veiledningsformen basert på ABV-modellen. Det anbefales at det legges godt til rette lokalt for at en slik oppfølging ved nærmeste overordnede lar seg gjøre ved å tilpasse dennes tjeneste. Bispemøtet går i dialog med fagrådet om dette og ser for seg at 1) biskopen betaler en ABV-veileder som gir et visst antall veiledningstimer, som er ment som en støtte og bidrag til forsterket læring. 2) Lærested betaler en prest som arbeider i samme stab eller nabostab til å være praksisveileder og som kurses i denne veiledningsoppgaven av utdanningsinstitusjonene.

Grad av selvstendighet

Bispemøtet fastholder at stiftspraksis skal være en selvstendig praksis. Dette for å sikre studentene reelle praksiserfaringer tett på virkeligheten og dermed sikre læringsutbyttet. Samtidig ser vi at studentene befinner seg i et skjæringspunkt mellom selvstendig arbeid og en læringssituasjon og at dette fordrer tettere oppfølging for å sørge for at svake studenter får bedre oppfølging og sterkere studenter utfordres mer. En slik oppfølging kan sikres som beskrevet i foregående punkt. Dette hensynet vil ikke etter Bispemøtets syn komme i konflikt med det enkelte bispedømmes bruk av studentene som vikar.

Praksisperiodens innhold

Bispemøtet er enig med fagrådet om at det bør utarbeides en praksismal for stiftspraksis slik at studentene får en så bred praksiserfaring som mulig. En slik mal må være fleksibel samtidig som den gir en tydelig ramme. Det anbefales et rammeverk som inneholder et minimum av hva studentene må igjennom i tråd med tjenesteordningen for menighetsprester.

Praksisperioden bør inneholde et selvstendig ansvar for minimum tre gravferder og tre gudstjenester. I tillegg bør praksisperioden inneholde oppgaver knyttet til trosopplæring, diakonale aktiviteter, samtaler, kulturelle møtepunkter, institusjonsandakter, samarbeid i stab og med ulike grupper i menigheten, deltakelse i råd, utvalg, møter, prosjekter og lignende i den grad det lar seg gjøre. Målet er å gi studentene en så bred kjennskap til ulike sider ved Den norske kirkes arbeid i lokalmenigheten som mulig. Dette vil forde en viss størrelse på menigheten eller at student i tillegg gjør tjeneste i et tjenstedistrikt eller samarbeidsområde.

Bispemøtet er opptatt av å kvalitetssikre praksisperioden både når det gjelder praksissted, praksisoppgaver og veiledning. Formålet må være å gi studentene en så kvalitativ god stiftspraksis som mulig.

Saksorientering

Bakgrunn

Saksgang

Dialog mellom kirken og lærestedene har avdekket enkelte svakheter i måten stiftspraksis er organisert på og gjennomføres. Gjeldende ordning for stiftspraksis omtales i heftet «Sikker? Usikker? Nysgjerrig? Veiledningshefte til Veien til prestedtjeneste», utgitt av Bispemøtet i 2016.

Bispemøtets sekretariat mottok epost fra Nasjonalt fagråd for cand.theol. den 12.08.20 som omhandlet oppfølging av stiftspraksis. Det er en oppfølgings sak fra deres møte 25.05.20 sak 5/2020 hvor det heter i vedtaket at Nasjonalt fagråd for cand. theol. graden henvender seg til Bispemøtet om oppfølging av deres sak 11/2019 om stiftspraksis.

I programrådets vedtak sak 11/2019 står det:

Følgende momenter ble understreket: • Dagens veiledningstype har positive sider, og det er fint at studentene møter en form for veiledning som minner om ABV. Men samtidig er det problematisk at veileder har så stor avstand fra studenten, ikke minst når det er studenter der vi er i tvil om nivå. • Bør ordningen endres til tydeligere faste praksissteder og å fokusere på læringsaktiviteter disse stedene (uten lønn) heller enn at studentene benyttes som lønnet arbeidskraft?

Programrådet ønsker at Bispemøtet følger opp samtalen med utdanningsinstitusjonene om stiftspraksis og sender en henvendelse om dette.

Styringsgruppen for VTP hadde i sitt møte den 05.03.20 og 23.09.20 stiftspraksis oppe som egen sak (STVTP 3/20 og 22 /20) i forbindelse med gjennomgangen av VTP. I vedtak sak 3/20 står det:

Saken ble diskutert. Sekretariatet tar med momenter fra diskusjonen inn i det videre arbeidet med stiftspraksis og kommunikasjonen med lærestedene på dette området.

Det var enighet om at stiftspraksis videreføres som et samarbeid mellom Den norske kirke og lærestedene som tilbyr cand.theol.-graden. Stiftspraksis bør inneholde de grunnleggende arbeidsoppgavene i menighetsprestetjenesten slik tjenesteordningen beskriver det. Studenten må i løpet av stiftspraksis alltid involveres i å lede gjennomføring av gudstjenester og gravferd. Styringsgruppen vurderer at de utfordringer som er med dagens ordning med stiftspraksis ikke er av en slik karakter at det bør endre stiftspraksis. Styringsgruppen anbefaler derfor at stiftspraksis videreføres som selvstendig prestedtjeneste. Å skulle endre stiftspraksis til observasjonspraksis/følgepraksis vil være uaktuelt ikke minst av hensyn til studentenes læringsutbytte.

Vedtaket fra møtet i Styringsgruppen den 23.09.20 heter det (sak 22 /20):

Styringsgruppen har gjennomgått stiftspraksis på nytt og anbefaler følgende:

Veiledning under stiftspraksis

Styringsgruppen ser behovet for å styrke oppfølgingen av studentene under stiftspraksis ved at nærmeste overordnede har en slik rolle for å sikre en tettere oppfølging av studenten i det daglige arbeid, i tillegg til den nåværende veiledningsformen basert på ABV-modellen. Det anbefales at det legges godt til rette lokalt for at en slik oppfølging ved nærmeste overordnede lar seg gjøre ved å tilpasse dennes tjeneste. De økonomiske implikasjoner dette medfører må det ses nærmere på.

Grad av selvstendighet

Styringsgruppen fastholder at stiftspraksis skal være en selvstendig praksis. Dette for å sikre studentene reelle praksiserfaringer tett på virkeligheten og dermed sikre læringsutbyttet. Samtidig ser vi at studentene befinner seg i et skjæringspunkt mellom selvstendig arbeid og en læringssituasjon og at dette fordrer tettere oppfølging. En slik oppfølging kan sikres som beskrevet i foregående punkt. Dette hensynet vil ikke nødvendigvis komme i konflikt med det enkelte bispedømmes bruk av studentene som vikar. Styringsgruppen er opptatt av å kvalitetssikre praksisperioden både når det gjelder praksissted, praksisoppgaver og veiledning. Formålet må være å gi studentene en så kvalitativ god stiftspraksis som mulig.

Praksisperiodens innhold

Styringsgruppen støtter fagrådets ønske om å innholdsbestemme stiftspraksis slik at studentene får en så bred praksiserfaring som mulig. En slik mal må være fleksibel samtidig som den gir en tydelig ramme. Styringsgruppen anbefaler et rammeverk som inneholder et minimum av hva studentene må igjennom i tråd med tjenesteordningen for menighetsprester. Praksisperioden bør inneholde et selvstendig ansvar for minimum tre gravferder og tre gudstjenester. I tillegg bør praksisperioden inneholde oppgaver knyttet til trosopplæring, diakonale aktiviteter, samtaler, kasualiasamtaler, institusjonsandakter, kulturelle møtepunkter, samarbeid i stab og med ulike grupper i menigheten, deltakelse i råd, utvalg, møter, prosjekter og lignende, i den grad det lar seg gjøre. Styringsgruppen nedsetter en gruppe for å se på innholdsrammen for stiftspraksis.

Bispemøtets generalsekretær og teologisk rådgiver med ansvar for VTP hadde på basis av henvendelsen fra programrådet et nettmøte med dem den 19.08.20 forut for deres møte den 21.08, der ulike momenter vedrørende stiftspraksis ble diskutert. Rådgiver deltok deretter på programrådets møte den 21.08.20 under deres drøftelse av stiftspraksis.

Ut fra det møtet er det særlig ønskelig å se nærmere på de forhold som omfatter veiledningen under stiftspraksis, grad av selvstendighet og praksisperiodens innhold.

I Bispemøtets behandling av stiftspraksis i februar 2020 (BM sak 6/20) kom det fram i samtalen at biskopene ser at ordningen for veiledning kan endres. Slik det er nå ser ikke

veileder studenten nok, og nærmeste overordnede har ingen veilederrolle. Et forslag er å bruke nærmeste overordnede eller prosten og utnytte den ressursen de er mer systematisk, enn det som blir gjort nå. Slik får man også mer enn én person som kan være med å avgjøre om praksis er bestått. Bispemøtet løftet også opp utfordringen med å finne veiledere med formell veilederkompetanse som er nærme nok praksisstedet, og ønsker at andre erfarne og egnede prester i større grad kan benyttes som veiledere. Forslaget fra MF om todelt veiledning ble også sett som godt og mulig å gjennomføre.

Stiftspraksis slik den er i dag

Stiftspraksis er i dag et samarbeid mellom Den norske kirke og lærestedene som tilbyr cand. theol. graden. Stiftspraksis har vært en del av VTP-programmet siden 2001, og inngår samtidig i siste fase av den praktisk-teologiske utdanningen ved lærestedene. Det er likevel viktig å holde fast på at VTP ikke er en del av profesjonsstudiet, men et selvstendig løp knyttet til Bispemøtet.

Stiftspraksis består av fem ukers tjeneste som menighetsprest i det bispedømmet studenten er tilknyttet gjennom VTP. Lærestedene melder til biskop om antall studenter som skal ut i praksis, og biskopen engasjerer studentene som prestevikarer. De ivaretar arbeidsgiveransvaret, utbetaler lønn, sørger for egnet bosted og dekker utgifter til dette samt reiseutgifter. Bispedømmene finner egnede praksissteder for studentene og balanserer eget behov for vikar og studentens behov for en god og variert praksis. Dette er en balanse som ikke alltid er lett å finne, og det har vært tilfeller der studenten har fått lite ut av praksisperioden eller opplevd lite støtte og manglende praktisk tilrettelegging, og der spesielle behov ikke har blitt tatt hensyn til. I bispedømmenes evaluering av stiftspraksis kommer det fram at praksisdeltakerne i all hovedsak blir benyttet som ressurs i vakante prestestillinger ¹.

I Veiledningen til VTP heter det i punkt 4.2. om ansvarsfordeling at biskopen «*gir, med hjemmel i Tjenesteordning for biskoper §10 annet ledd, deltakeren de nødvendige fullmakter til å forrette forordnede gudstjenester, dåp, nattverd og gravferd.*». Læresteder «*sørger for at deltakeren før stiftspraksis har fått nødvendig opplæring til å utføre selvstendig prestatjeneste*» og «*legger til rette ved særskilte behov (f.eks. ved funksjonshemninger). Dette skjer i nært samarbeid med bispedømmet*».

For at studentene skal kunne utføre selvstendig prestatjeneste, må de få fullmakt fra biskopen til å forrette forordnede gudstjenester, dåp, nattverd og gravferd, jf Tjenesteordning for biskoper §10. Selv om lærestedene vurderer studentene som skikket og godt nok forberedt, kan de ikke legge føringer for biskopens vurdering av studenten. Dette har ved enkelte tilfeller bydd på utfordringer, da biskop ikke har sett å kunne gi fullmakt til vedkommende. Studenten kan da ikke gjennomføre praksis som selvstendig prestatjeneste, og vil få utfordringer med å fullføre utdannelsen.

Stiftspraksis får jevnt over god evaluering fra studentene år etter år, også i år da mye ble annerledes pga. koronapandemien. Det er allikevel utfordringer som gjør det nødvendig å se på om det kan organiseres på en annen måte.

Utfordringer knyttet til stiftspraksis

1

		Vår 2020	Høst 2019	Vår 2019	Høst 2018	Vår 2018
Hvordan er praksisdeltakerne blitt brukt i menighetene?	I vakant prestestilling	26		20		
	I prestestilling hvor den faste presten er blitt innvilget studiepermisjon e.l.	8		6		
	Som supplerende ressurs, i tillegg til de faste prestene.	4		4		

Nasjonalt fagråd for cand. theol.graden trekker særlig fram tre områder av stiftspraksis som de ønsker Bispemøtet ser nærmere på. Det er:

1. veiledning under stiftspraksis
2. grad av selvstendighet
3. praksisperiodens innhold (jfr. Vedlegg)

Det er også innhentet synspunkter ang. stiftspraksis fra berørte rådgivere på bispedømmekontorene.

Veiledning under stiftspraksis

I veiledningen til VTP finner man retningslinjer for praksisveiledningen. Praksisveilederen skal være en prest med godkjent arbeidsveilederutdanning eller tilsvarende, eventuelt annen erfaren prest. Det er lærestedets ansvar å utpeke, følge opp og gi lønn og godtgjøring til praksisveileder, men denne skal først godkjennes av biskop. Praksisveilederen skal være en annen enn studentens nærmeste overordnede, og skal ikke være ansatt i menigheten der studenten har sin tjeneste. Her har det vært tilfeller der ansvarfordelingen mellom lærested og bispedømme har vært uklar. Enkelte steder er det også utfordrende å finne en kvalifisert veileder i nærheten av praksisstedet. Det kan føre til at mye tid går bort til reise for både deltaker og veileder i forbindelse med observasjon og veiledning. Programrådet ser derfor utfordringer med veiledningspraksisen i dag der det varierer hvor mye kontakt veileder har med studenten og ønsker den endret.

Fagrådet påpeker at veilederne i stiftspraksis i dag gjerne befinner seg i stor avstand fra studenten de veileder, og der mange rekrutteres fra ABV-systemet. Denne veiledningsformen kan være et godt supplement, men fagrådet mener den ikke møter noen av de grunnleggende behovene utdanningsinstitusjonene har når det gjelder å følge opp studenter i stiftspraksis. Først og fremst handler dette om at de ønsker veiledere som også evaluerer studentene når de utfører sine arbeidsoppgaver. I studieplanene til institusjonene inngår flere praksisperioder. Praksis skal vurderes av en ekstern veileder til bestått/ikke bestått. Det samme gjelder for stiftspraksis. Dette vil være viktig både for å oppdage svake studenter, men også for å utfordre sterke studenter. Da trengs det veiledere som forholder seg til en annen veiledningsmodell enn ABV og er tydeligere og tettere på studentenes arbeidshverdag.

Denne veiledningsformen kan være et godt supplement, men fagrådet mener den ikke møter alle de grunnleggende behovene utdanningsinstitusjonene har når det gjelder å følge opp studenter i stiftspraksis. Særlig de studentene hvor man er i tvil om nivået. Først og fremst handler dette om at vi trenger veiledere som evaluerer studentene når de utfører sine arbeidsoppgaver. Til det behøves veileder som forholder seg til en annen veiledningsmodell enn ABV og som er tettere på studentene i det daglige arbeidet, og som kurses i denne veiledningsoppgaven av utdanningsinstitusjonene.

Vi tenker oss at ABV-veileder kan være et godt supplement, men at det vil være naturlig at utdanningsinstitusjonene lønner veilederne som følger studentene tettere og har som ansvar å anbefale praksis som godkjent eller ikke ut fra et sett med kriterier.

En mulig modell, som har vært lansert tidligere av MF, ser for seg en todelt veiledning: 1) biskopen betaler en ABV-veileder som gir f.eks. to veiledningstimer, som er ment som en støtte og bidrag til forsterket læring. 2) Lærested betaler en prest som arbeider i stab eller nabostab til å være praksisveileder etter et opplegg som er tilpasset en praksis høyt opp i studiet.

I diskusjonen i bispemøtet i februar 2020 ser biskopene at ordningen for veiledning kan endres. Slik det er nå ser ikke veileder studenten nok, og nærmeste overordnede har ingen veilederrolle. Et forslag er å bruke nærmeste overordnede eller prosten og utnytte den ressursen de er mer systematisk, enn det som blir gjort nå. Slik får man også mer enn én person som kan være med å avgjøre om praksis er bestått. Bispemøtet løftet også opp utfordringen med å finne veiledere med formell veilederkompetanse som er nærme nok praksisstedet, og ønsker at andre erfarne og egnede prester i større grad kan benyttes som

veiledere. Forslaget fra MF om todelt veiledning ble også sett som godt og mulig å gjennomføre.

Grad av selvstendighet

Det har vært drøftet ved flere anledninger om stiftspraksis skal endres fra å være selvstendig prestatetjeneste til å bli observasjonspraksis mer lik menighetspraksisen tidlig i studiet. Praksisperioden blir da tydeligere et element i studiet. Studenten vil følge en prest i tjeneste for å observere denne, men med større grad av selvstendighet enn tidligere i studiet. Det gir mulighet for en tettere oppfølging med veiledning. Det vil da ikke bli gitt fullmakt fra biskop, og man unngår da de utfordringer en slik fullmaktsvurdering kan gi. Lærestedenes ansvar vil bli tydeligere. Ulempene med denne typen praksis er at man mister øvelsen som selvstendig prestatetjeneste gir, der studentene får en reell erfaring av hva prestatetjeneste innebærer, innenfor tryggere rammer enn når man skal ut i jobb. Den myndiggjøringen en selvstendig praksis gir vil for mange studenter være svært viktig, og observasjonspraksis vil kunne oppleves om et steg ned i forhold til der man har kommet på veien til prestatetjeneste. Det vil være usikkert hva studentene får ut av det, om de får store nok utfordringer. Det vil også være negativt for bispedømmene som mister en verdifull ressurs.

Både Bispemøtet og Styringsgruppen for VTP har fastholdt at stiftspraksis skal være en selvstendig praksis (jfr. Vedtak BM og STVTP sak 3/20). Dette for å sikre studentene reelle praksiserfaringer tett på virkeligheten og dermed sikre læringsutbyttet.

Fagrådet tror det likevel ikke er tjenlig å videreføre forståelsen av stiftspraksis som en helt selvstendig praksis. Stiftspraksis befinner seg i et skjæringspunkt mellom selvstendig arbeid og en læringssituasjon som er veiledet og som ved avsluttet praksisperiode skal gi karakteren bestått/ikke bestått. De tar til orde for at praksis bør være en selvstendig praksis, men med noe mer tettere veiledning. Det å ha en tettere oppfølging, trenger ikke nødvendigvis å bety en konflikt med ønsket om en selvstendig praksis. Det at man i dag ser på studenter i stiftspraksis som vikarer som erstatter annen arbeidskraft, kan medføre at svake studenter får for dårlig oppfølging og at sterke studenter ikke tilstrekkelig grad blir utfordret. Fagrådet vektlegger at praksis fremover også bør være en selvstendig praksis, men det må også ses på som en læringssituasjon, hvor studentene bør observeres, støttes og utfordres. De ønsker at praksis skal ha stor grad av selvstendighet, slik at studentene vil kunne avlaste kollegene med arbeidsoppgaver på praksisstedet, samtidig som det er tydelig behov for å kvalitetssikre alle sider av praksisperioden. En endring her vil også kunne innebære endrede økonomiske betingelser for studentene og bispedømmekontorene, da praksis ses tettere på en læringssituasjon og det kan være naturlig at studentene ikke lønnes.

Det har blitt sendt ut en oppfordring til alle bispedømmekontorene om å svare på to spørsmål som berører tema om graden av selvstendighet. Åtte bispedømmekontor svarte på undersøkelsen før fristen gikk ut.

På første spørsmålet «*vil en slik eventuell endring medføre noen form for praktiske vanskeligheter for bispedømmekontoret/rådgiver?*», svarer alle bortsett fra ett bispedømmekontor at en slik omlegging ikke vil medføre noen vansker. To av bispedømmene gir tilbakemelding om at de langt på vei allerede gjennomfører praksis slik og at dette er en ønsket endring. Ett bispedømme svarer at det vil medføre vanskeligheter i forhold til å vurdere sted og tid. Det vil også medføre større tilrettelegging for menighetene og prostene.

På det andre spørsmålet «*Hvis stiftspraksis ikke først og fremst skal dekke vakansebehov, men gå «på toppen» i en menighet med full bemanning, vil det være ønskelig eller ikke?*», svarer fire av bispedømmene at de er positive til det og fire bispedømmer er negative. Alle bispedømmene er opptatt av det skal være en god praksisopplevelse for studentene. Flere bispedømmer er også opptatt av at praksisopplevelsen er viktigere enn behovet for å dekke opp vakanser. Flere bispedømmekontor påpeker utfordringer med den økonomiske biten

ved en evt. endring. Det understrekes også av enkelte at vakansedekning er positivt både for bispedømmet og for den enkelte student. Derfor er det ikke ønskelig å endre den praksis.

Praksisperiodens innhold

Når det gjelder stiftspraksisperiodens innhold har det vist seg at praksiserfaringene har variert noe. Det foreligger ikke noen formelle krav på hva praksisperioden skal inneholde. Det ligger der derimot mer som en antatt forutsetning. Derfor har fagrådet etterspurt en ramme/mal slik at man sikrer studentene et minimum av praksiserfaringer.

Slik det er i dag gir tjenesteordning for menighetsprester en viss pekepinn på praksisperiodens innhold (med bortfall av vigsel). I Veiledningen for VTP heter det i punkt 4.2. om ansvarsfordeling, at biskopen «*gir, med hjemmel i Tjenesteordning for biskoper §10 annet ledd, deltakeren de nødvendige fullmakter til å forrette forordnede gudstjenester, dåp, nattverd og gravferd*», som implisitt sier noe om et visst innhold i praksis. Dette støttes videre av Styringsgruppens vedtak av 05.03.20. Like fullt kan det var nyttig å se på en mer detaljert innholdsliste som kan bidra til å sikre kvaliteten på praksisperioden.

For å sikre at stiftspraksis gir ønsket læringsutbytte ønsker fagrådet at det utarbeides en beskrivelse av hvilke arbeidsoppgaver som må inngå i praksisen. Siden studentene i dag fungerer som vikarer, er det vanskelig å forutse hvilke oppgaver de vil få tilgang på. Av erfaring ser det ut til at det er store ulikheter når det gjelder hvilke oppgaver i menigheten studentene får ta del i og gjennomføre. Fagrådet vil derfor foreslå følgende beskrivelse:

Praksisperioden må inneholde selvstendig ansvar for minimum tre gravferder og tre gudstjenester.

I tillegg bør praksis inneholde et bredere tilfang av oppgaver som er gjennomgått på forhånd og tatt inn i praksisplanen, slik at disse vil kunne gjennomføres i praksis. Eksempler på slike oppgaver vil være: oppgaver innen trosopplæring, diakonale aktiviteter, samtaler, kulturelle møtepunkter, samarbeid med ulike grupper. Det vil også være verdifullt å legge inn deltakelse i råd og utvalg, møter, møteledelse, prosjekter og lignende.

Stiftspraksis bør ha til hensikt å gi studentene bredest mulig kjennskap til ulike sider ved Den norske kirkes arbeid i lokalmenigheten. Dette vil fordre at man organiserer stiftspraksis på en måte som sikrer at studentene kommer til menigheter eller tjenestedistrikt med et bredt nok tilfang av oppgaver.

En slik mal/innholdsliste vil antas å ha visse føringer på hvor eller i hvilken type menighet praksis kan gjennomføres, da en slik mal vil måtte medføre at praksisperioden har et visst volum. Ikke alle menigheter vil da være store nok og man må eventuelt legge praksis til større menigheter eller samarbeidende menigheter i et større område (samarbeidsområde).

Formålet med dette er å sikre en god kvalitet på praksisinnholdet, samtidig som dette også sikrer at studentene får en så variert og sammensatt erfaring på de ulike deler av praksisfeltet som mulig.

Til dette temaet fikk bispedømmene følgende spørsmål: «*Har bispedømmekontoret/rådgiver noen synspunkter på en slik mal og eventuelle føringer det vil innebære for valg av praksismenighet?*». Flere bispedømmer er positive til en slik mal, nettopp for å sikre studentene gode praksiserfaringer, men uttrykker samtidig at en mal ikke bør bli for detaljert da det kan begrense valg av praksissteder. Det kan også være nyttig å ha praksis i små menigheter og volum på oppgaver kan sikres ved at man sørger for at studenten gjør tjeneste i et samarbeidsområde el. To av bispedømmene er negative til dette da det vil fungere begrensende og ett av bispedømmene uttrykker at de ønsker at en slik mal i såfall må bli veiledende da menighetenes oppgaver utenom kasualia kan være svært ulik rundt omkring.

Løsningsforslag

Basert på innspill fra Nasjonalt fagråd for cand.theol.-graden, Styringsgruppen for VTP og bispedømmekontorene foreslås det følgende:

Veiledning under stiftspraksis

Bispemøtet ser behovet for å styrke studentoppfølgingen under stiftspraksis og foreslår at nærmeste overordnede har en veiledningsrolle for å sikre en tettere oppfølging av studenten i det daglige arbeid, i tillegg til den nåværende veiledningsformen basert på ABV-modellen. Det anbefales at det legges godt til rette lokalt for at en slik oppfølging ved nærmeste overordnede lar seg gjøre ved å tilpasse dennes tjeneste. Bispemøtet går i dialog med fagrådet om dette og ser for seg at 1) biskopen betaler en ABV-veileder som gir et visst antall veiledningstimer, som er ment som en støtte og bidrag til forsterket læring. 2) Lærested betaler en prest som arbeider i samme stab eller nabostab til å være praksisveileder og som kurses i denne veiledningsoppgaven av utdanningsinstitusjonene.

Grad av selvstendighet

Bispemøtet fastholder at stiftspraksis skal være en selvstendig praksis. Dette for å sikre studentene reelle praksiserfaringer tett på virkeligheten og dermed sikre læringsutbyttet. Samtidig ser vi at studentene befinner seg i et skjæringspunkt mellom selvstendig arbeid og en læringssituasjon og at dette fordrer tettere oppfølging for å sørge for at svake studenter får bedre oppfølging og sterkere studenter utfordres mer. En slik oppfølging kan sikres som beskrevet i foregående punkt. Dette hensynet vil ikke etter Bispemøtets syn komme i konflikt med det enkelte bispedømmes bruk av studentene som vikar.

Praksisperiodens innhold

Bispemøtet er enig med fagrådet om at det bør utarbeides en praksismal for stiftspraksis slik at studentene får en så bred praksiserfaring som mulig. En slik mal må være fleksibel samtidig som den gir en tydelig ramme. Det anbefales et rammeverk som inneholder et minimum av hva studentene må igjennom i tråd med tjenesteordningen for menighetsprester.

Praksisperioden bør inneholde et selvstendig ansvar for minimum tre gravferder og tre gudstjenester. I tillegg bør praksisperioden inneholde oppgaver knyttet til trosopplæring, diakonale aktiviteter, samtaler, kulturelle møtepunkter, institusjonsandakter, samarbeid i stab og med ulike grupper i menigheten, deltakelse i råd, utvalg, møter, prosjekter og lignende i den grad det lar seg gjøre. Målet er å gi studentene en så bred kjennskap til ulike sider ved Den norske kirkes arbeid i lokalmenigheten som mulig. Dette vil forandre en viss størrelse på menigheten eller at student i tillegg gjør tjeneste i et tjenestedistrikt eller samarbeidsområde.

Bispemøtet er opptatt av å kvalitetssikre praksisperioden både når det gjelder praksissted, praksisoppgaver og veiledning. Formålet må være å gi studentene en så kvalitativ god stiftspraksis som mulig.

Økonomiske/administrative konsekvenser

En tettere oppfølging av studentene i stiftspraksis ved nærmeste overordnede slik det er foreslått i vedtaket, vil innebære visse økonomiske og arbeidsmessige implikasjoner. Slik det er i dag får studentene lønn under stiftspraksis etter gjeldende regler. En tettere oppfølging av studenten av nærmeste overordnede kan innebære en redusert økonomisk godtgjøring for studenten eller bortfall av denne ordningen da praksis kan vurderes tettere på en opplæringssituasjon enn før. Det er også viktig at det legges godt til rette lokalt for at en slik oppfølging av nærmeste overordnede lar seg gjøre arbeidsmessig.

